การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

THE DEVELOPMENT OF TRAINING CURRICULUM TO ENHANCE THE LEARNING MANAGEMENT OF THE PRE-SERVICE TEACHERS TO IMPROVE THE ANALYTICAL THINKING ABILITY OF ELEMENTARY STUDENTS

[1]ศลิษา ณรงค์เลิศฤทธิ์ [2]ปริญญา ทองสอน และ [3]กิติพงษ์ ลือนาม

[1] Salisa Naronglerdrit [2] Parinya Thongsorn and Kitipong Luenam

มหาวิทยาลัยบูรพา, ประเทศไทย

Burapha University, Thailand

[1]salisa.n@nrru.ac.th

Received May 10, 2021; **Revised** July 12, 2021; **Accepted** August 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นดังนี้ 2.1) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู 2.2) เจตคติของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม 2.3) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพครูที่ฝึกปฏิบัติการ

---

[1] นิสิตการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา

[3]รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

สอน จำนวน 10 คน ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ทำหน้าที่ดูแลนักศึกษาวิชาชีพครูที่ฝึกปฏิบัติการสอน นักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย หลักสูตรฝึกอบรมฯ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา และแบบวัดเจตคติสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1.) ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย ความเป็นมาของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาและโครงสร้างของหลักสูตร กลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมการฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ภาพรวมมีคุณภาพในระดับมาก 2.) ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 2.1) ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก 2.2) เจตคติของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ดีต่อหลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก 2.3) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop the training curriculum to enhance the learning management of the pre-sevice teachers to improve the analytical thinking ability of elementary students 2) to study the result of using the training curriculum to enhance the learning management of the pre-sevice teachers to improve the analytical thinking ability of elementary students as follows 2.1) The ability of learning management for pre-service teachers 2.2) The attitudes of pre-service teachers toward the training curriculum 2.3) The analytical thinking ability of elementary students. The samples in this research including 10 pre-service teachers, mentors of pre-service teachers who look after all the pre-service teachers and 100 elementary students, they were purposively selected. The research instruments comprised of; the training Curriculum , the test to assess the knowledge, learning management ability test for pre-service teachers, the analytical thinking ability test of elementary students and the attitude test towards the

training Curriculum. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and t-test

The study results were that : 1. The results of training curriculum of learning management ability for pre-service teachers to enhance analytical thinking ability of elementary students consisted of rationale, curriculum principles, curriculum objectives, curriculum structure, the sample group, training schedule, training activities, learning materials, assessment and evaluation. The result of training curriculum evaluation by an expert found in general of curriculum is the best in quality. 2.The results of using the training curriculum of learning management ability for pre-service teachers to enhance analytical thinking ability of elementary students including: 2.1) The learning management ability for pre-service teachers was at high level. 2.2) The attitudes of pre-service teachers toward the training curriculum was at high level 2.3) The analytical thinking ability of elementary students had higher score after learning than before learning at the significance of .05

Keywords : Curriculum Development, Instructional Design, Analytical Thinking.

บทนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ระบบข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว มีอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง การศึกษา วิทยาศาสตร์ การแพทย์ ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงนั้น สมาชิกในสังคมต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์โลก สิ่งสำคัญที่จะทำให้ทุกคนอยู่ในสังคมอย่างปลอดภัยและมีความสุขนั้น คือ จะต้องมีการพัฒนาทางการศึกษา การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยการศึกษาสามารถพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่งและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้การศึกษายังเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศทุกองค์กรทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น ต่างเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนเรื่องการศึกษา โดยการศึกษาสามารถพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่งและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ธราญา จิตรชญาวณิช, 2560, หน้า 2)

มนุษย์เกิดมาต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมรอบข้าง และในบรรดาสิ่งแวดล้อมที่มากระทบ อาจจะมีสิ่งที่เป็นปัญหามากบ้าง น้อยบ้างแตกต่างกันไป ปัญหาทุกปัญหาที่คิดว่ายุ่งยากไม่อาจแก้ไขได้นั้น แท้จริงแล้วมีหนทางแก้ไข มีคำตอบอยู่ในตัวของมันเอง หากรู้จักคิด (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2553, หน้า 1) การคิดเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต การวางแผนและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นทั้งที่คิดอย่างมีเป้าหมายหรือไม่มีเป้าหมาย ทั้งนี้ หากมนุษย์คิดได้อย่างมีเป้าหมาย ประสิทธิภาพในการคิดก็จะมีมากขึ้น ส่งผลให้เกิดผลดี มีคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม

มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นพื้นฐานของการคิดทั้งมวล บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จะมีความสามารถในด้านอื่นๆ เหนือกว่าบุคคลทั่วไป ทั้งทางด้านสติปัญญาและการดำเนินชีวิต เป็นทักษะที่ทุกคนสามารถพัฒนาได้ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556, หน้า 69) ผลการพัฒนาการศึกษาในช่วงปี 2552-2559 พบว่า ไทยประสบความสำเร็จ ในหลายด้าน และมีอีกหลายด้านยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน อาทิ ด้านคุณภาพการศึกษา ผลการพัฒนายังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า จ) ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการประเมิน PISA 2018 ในระดับนานาชาติ เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2015 พบว่า ผลการประเมินด้านการอ่านของประเทศไทย มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง และนักเรียนไทยทั้งกลุ่มที่มีคะแนนสูงและกลุ่มที่มีคะแนนต่ำ ต่างก็มีจุดอ่อนอยู่ที่ด้านการอ่าน โดยนักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยในด้านการอ่าน 393 คะแนน ในขณะที่ค่าเฉลี่ย OECD เท่ากับ 487 คะแนน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ออนไลน์) นอกจากนี้สภาพปัญหาดังกล่าว ยังสอดคล้องผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน หรือโอเน็ต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2562 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2561 กับปีการศึกษา 2562 พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทดสอบทั้ง 4 วิชา ปีการศึกษา 2562 ลดลง เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2561 (คะแนนเฉลี่ยร้อยละลดลง 4.96) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละลดลง 6.66 4.61 4.53 และ 4.05 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, ออนไลน์) นอกจากนี้ มนตรี วงษ์สะพาน (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหาของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ประเด็นที่เป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ของนักเรียน คือ ครูผู้สอนให้ความสำคัญของคำตอบมากกว่ากระบวนการ นักเรียนขาดเครื่องมือช่วยคิดในระหว่างการเรียนรู้ และนักเรียนไม่เกิดการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ เช่นเดียวกับ รัตนา ขุนพรหม (2558) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนคิดวิเคราะห์ 3 ประการคือ ขาดแนวคิดและทักษะการวิเคราะห์ ครูส่วนใหญ่ใช้การสอนแบบเดิม เน้นเนื้อหา การท่องจำ การบรรยายและจดตาม ครูมักสอนอยู่แต่ในห้องเรียน ไม่มีรูปแบบการสอนที่ชัดเจน กิจกรรมการเรียนการสอนไม่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับ เบ็ญจพร ภิรมย์ และสมศักดิ์ ลิลา (2554) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางตรงต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ได้แก่ ความสามารถด้านเหตุผลและเจตคติต่อการเรียนการสอน และตัวแปรที่ส่งผลทางอ้อม ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศในชั้นเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์มีความมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะได้ มีทักษะในการคิดแบบวิเคราะห์ได้ ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดก็คือ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ให้ดีเสียก่อน เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556, หน้า 69)

ครูหรือผู้สอน เป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อคุณภาพของการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน ในปัจจุบันสังคมส่วนใหญ่คาดหวังว่าอาชีพครูคือนักสร้างผู้ยิ่งใหญ่และเป็นที่พึ่งของสังคมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเพื่อก้าวออกไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าให้กับ

ประเทศชาติในอนาคต รวมทั้งมองว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติและมั่งคง จึงทำให้คนหันมาสนใจที่จะเรียนสายครู ส่งผลกระทบในการผลิตบัณฑิตสายครูให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะครูที่ดีในยุคใหม่หรือครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรอบรู้ในศาสตร์ต่างๆ สามารถบูรณาการความรู้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายหลากหลาย มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีความสามารถในการวิจัยและสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและแก้ปัญหาต่างๆ มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การวัดประเมินผู้เรียนได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ใฝ่เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ แนวคิดของการพัฒนาครูเพื่อให้ได้ครูที่มีความพร้อมที่จะเป็นครูผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เริ่มต้นจากการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ผู้ที่จบการศึกษาออกมาเป็นครูเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะรับผิดชอบการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการพัฒนาครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและกระบวนการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในอนาคตได้ (กัญภร เอี่ยมพญา, 2561, หน้า 245)

จากการศึกษาความเป็นมาและความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นประเด็นหนึ่งที่กำหนดไว้ในนโยบายการจัดการศึกษา ซึ่งทุกภาคส่วนจำเป็นต้องนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และจากปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูในสภาวะการศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งพัฒนา เพื่อให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู ให้มีความรู้ความเข้าใจให้สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2. ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

2.1 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

2.2 เจตคติของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

2.3 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.1 นักศึกษาวิชาชีพครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่ฝึกปฏิบัติการสอน ณ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 10 คน

1.2 ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ทำหน้าที่ดูแลนักศึกษาวิชาชีพครูที่ปฏิบัติการสอน ณ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ตามสาขาวิชาที่นักศึกษาวิชาชีพครูฝึกปฏิบัติการสอน

1.3 นักเรียนระดับประถมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่เรียนรายวิชากับนักศึกษาวิชาชีพครูที่ฝึกปฏิบัติการสอน จำนวน 100 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องมือ ดังนี้

2.1 หลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.2 แบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

2.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.4 แบบวัดเจตคติสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย ความเป็นมาของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาและโครงสร้างของหลักสูตร กลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมการฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ภาพรวมมีคุณภาพในระดับมาก

2. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย

2.1 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก

2.2 เจตคติของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ดีต่อหลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก

2.3 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย ความเป็นมาของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาและโครงสร้างของหลักสูตร กลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมการฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตรฝึกอบรม ฯ มีความเหมาะสมมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .47 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นระบบ จึงได้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุม และมีองค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พีระพรรณ ทองศูนย์ (2556) ที่กล่าวว่า หลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วย วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ โครงสร้างเวลาเรียน การวัดและประเมินผล คำอธิบายรายวิชา เพื่อให้ครูนำไปออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้

2. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา อภิปรายผล ดังนี้

2.1 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่านักศึกษามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรฝึกอบรมมีการออกแบบกิจกรรมที่ให้นักศึกษาวิชาชีพครูได้ฝึกปฏิบัติการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในการฝึกปฏิบัติการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิพงศ์ จอมหงส์

พิพัฒน์ (2553) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในภูมิเขตการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า แนวคิดของคุณลักษณะครูผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการเรียนรู้ คือการแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการมีความเข้าใจที่คงทนเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและมีคุณลักษณะที่ครอบคลุมถึงความสามารถอธิบาย ตีความ ประยุกต์วิเคราะห์ วิพากษ์ มีหลายมุมมอง เข้าใจตนเองและผู้อื่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารุต พัฒผล (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูที่ได้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานหลังการฝึกอบรมสูงกว่าครูที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ครูที่ได้รับการฝึกอบรมมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานหลังการฝึกอบรมสูงกว่าครูที่ไม่ได้ เข้ารับการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้เรียนที่เรียนกับครูที่เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยหลังการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนกับครูที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลปรากฏว่า เจตคติของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .29 นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการฝึกอบรมเน้นผู้เข้ารับการอบรมเป็นสำคัญ ได้ลงมือฝึกปฏิบัติการอบรมด้วยตนเองในรูปแบบของการระดมสมอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน วิทยากรให้แรงเสริมในทางบวก ชมเชยให้รางวัลเมื่อมีการปฏิบัติกิจกรรมสำเร็จ ส่งผลให้นักศึกษามีเจตคติที่ต่อหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของเดวิส (1997) ที่กล่าวว่า บรรยากาศที่เป็นกันเองมีการปรึกษาหารือกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการให้คำแนะนำเชิงบวก การมีกิจกรรมที่หลากหลายจะช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

2.3 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจาก นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ด้วยสื่อกิจกรรม เทคนิคการสอนที่หลากหลาย การได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นเรียน นามบุญเรือง (2555) ที่ได้ศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนภายหลังจากได้รับการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์จากกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ 5 ทักษะย่อย คือ วิเคราะห์ความ เหมือน วิเคราะห์ความแตกต่าง วิเคราะห์ความคล้ายคลึง วิเคราะห์ความขัดแย้งหรือตรงกันข้าม วิเคราะห์ ความสัมพันธ์เชิงการปฏิเสธ จานวน 10 กิจกรรมใช้เวลาในการฝึกกิจกรรมจานวน 10 ครั้งแล้วนั้น พบว่าผู้เรียนมี ระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่า

ก่อนเรียน และสอดคล้องกับ สุรีรัตน์ พะจุไทย (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยที่ได้นำเสนอแล้วนั้น ปรากฏว่าได้ผลบรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ ทำให้หลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาหลักสูตร ได้รับการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญในการปรับปรุงแก้ไข ผู้นำไปใช้จะต้องพิจารณาองค์ประกอบของการประเมินหลักสูตร สามารมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วยเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ทำให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์มากขึ้นด้วย ดังนั้นการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาหลักสูตร ได้รับการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญในการปรับปรุงแก้ไข ผู้นำไปใช้จะต้องพิจารณาองค์ประกอบของการประเมินหลักสูตร

2. หลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วยเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ทำให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์มากขึ้นด้วย ดังนั้นการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรให้ชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการนำหลักสูตรไปใช้ซ้ำ เพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรในระยะยาว และเพื่อติดตามผลว่าผู้เข้ารับการอบรมมีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงในการพัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับผู้เรียนอย่างไร

2. ควรเพิ่มเทคนิควิธีการ สื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และการคิดด้านอื่นๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

3. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ในคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เพื่อนำความรู้และความสามารถเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ไปพัฒนาต่อยอดและประยุกต์ในการจัดการเรียนสอน

เอกสารอ้างอิง

กัญภร เอี่ยมพญา. (2561). การพัฒนาวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : เซนจูรี่.

ธราญา จิตรชญาวณิช. (2560). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นเรียน นามบุญเรือง. (2555). การศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เบ็ญจพร ภิรมย์ และสมศักดิ์ ลิลา. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 1(1), 63-70.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2553). การพัฒนาการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เทคนิคพริ้นติ้ง.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ.. (2556). การพัฒนาการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เทคนิคพริ้นติ้ง.

พีระพรรณ ทองศูนย์. (2556). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเอพัฒนาหลักสูตรการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสานใต้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้าน การจัดการเรียนรู้สำหรับครูในภูมิเขตการศึกาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา. ครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนตรี วงษ์สะพาน. (2556). การยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ, 13 (2), 125-139.

มารุต พัฒผล. (2554). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัตนา ขุนพรหม. (2558). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนศรีอุทุมพร.วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 7(12), 91-102.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (PISA THAILAND). เข้าถึงได้จาก https://pisathailand.ipst.ac.th

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. เข้าถึงได้จาก https://endb.ipst.ac.th/activity/personnel

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่ง พ.ศ. 2560-2575. กรุงเทพ : พริกหวานกราฟฟิค.

สุรีรัตน์ พะจุไทย. (2558). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

Davis, L.E. (1997). Enhanceing quality of working lift. New York : MacGraw Hill.

วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์